

Ympäristölautakunnan talousarvio vuodelle 2026 ja taloussuunnitelma vuosille 2027-2028

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta 30.09.2025 § 61

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluihin kuuluu ympäristöterveysvalvonnan, eläinlääkinnän sekä eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan osalta Saarijärven ja Viitasaaren kaupungit, Pihtiputaan, Karstulan, Kinnulan, Kannonkosken, Kyyjärven ja Kivijärven kunnat. Rakennusvalvonnan osalta yhteistoimintaan kuuluvat Viitasaaren, Pihtiputaan, Kannonkosken, Karstulan, Kyyjärven, Kinnulan ja Kivijärven kunnat. Ympäristönsuojelun yhteistoimintaan kuuluvat Viitasaaren ja Saarijärven kaupungit, Pihtiputaan, Kannonkosken, Kinnulan, Kivijärven ja Kyyjärven kunnat.

Hallinnon vastuukuntana toimii Viitasaaren kaupunki. Toiminnan kustannukset jaetaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti toimintaan osallistuvien kuntien kesken nettomenoista asukasluvun perusteella rakennusvalvonnan, ympäristöterveysvalvonnan sekä eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan osalta. Eläinlääkinnän osalta jako tapahtuu 70 % hyötyeläinten lukumäärän ja 30 % asukasluvun perusteella. Ympäristönsuojelun osalta jako tapahtuu 55 % asukasluvun, 30 % valvontakohteiden määrän ja 15 % vapaa-ajan asuntojen määrän perusteella.

Ympäristöpalveluiden talousarvio on laadittu palkka- ja henkilösivukulutietojen, vuoden 2025 toteumavertailujen, vuoden 2024 tilinpäätöstietojen sekä ulkoisten ja sisäisten vuokra-, laite- ja materiaalikulutietojen perusteella. Talousarviossa on huomioitu myös muut sisäiset erät, kuten henkilöstöhallinnon, palkanlaskennan, kirjanpidon ja tietohallinnon osuus kuluissa. Myös ympäristöpalvelun oma hallinto on jaettu palveluyksiköille sisäisinä erinä.

Kuntakohtaiset nettokustannukset on jaettu rakennusvalvontaan, ympäristönsuojeluun, terveydensuojeluun, eläinlääkintään sekä eläinsuojelu- ja eläintautivalvontaan riippuen siitä, miltä osin kukin kunta on yhteistoiminnassa mukana.

Talousarvio ehdotukseen sisältyy epävarmuutta mm. eläinlääkinnän kustannusten osalta, koska lautakunta ei ole vielä päättänyt 1.1.2026 voimaan astuvan eläinlääkintähuoltolain mukaisesti eläinlääkinnän palveluvalikoimasta ja palvelujen järjestämiseen tarvittavasta resurssista. Suunnitelmavuosien 2027 ja 2028 osalta saattaa olla tulossa myös merkittävä muutos, mikäli Laukaan ympäristövalvonta liittyy Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluihin. Neuvottelut ovat kuitenkin vielä hyvin alkuvaiheessa.

Yhteistoiminta-alueen yhteinen talousarvio vuodelle 2026 on 2 453 790 euroa. Vuoden 2025 talousarvio oli vastaavasti 2 289 117 euroa. Talousarvio on kasvanut 7,2 % eli 164 673 euroa. Kasvu johtuu pääosin henkilösivukulujen kasvusta (36,6 %, 151 996 €). Maksutuotoissa on kasvua 13 % eli 37 750 euroa.

Ympäristöpalvelujen hallinnon kustannuksia ei voi suoraan verrata edellisvuoteen, koska hallinnon henkilöstökuluja ei ole aiempien vuosien tapaan jyvitetty palveluyksiköille, vaan ne on koottu kokonaisuudessaan hallintoon (poikkeuksena lupasihteeri, jonka henkilökuluista 40 % on

hyvitetty hallintoon ja 60 % rakennusvalvontaan). Hallinnon kulut on edelleen vyörytetty palveluyksiköille. Hallinnon kustannukset on näin saatu selkeästi kohdistettua oikeille palveluluokille.

Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan kustannuspaikan henkilöstön jyvityksiä on muutettu siten, että valvontaeläinlääkärien elintarvikevalvontaan käyttämä työpanos on siirretty ympäristöterveysvalvonnan kustannuspaikalle, minne myös ko. tehtävien tulot kirjautuvat. Lisäksi 0,5 htv:n (aiemmin 0,2 htv:ta) osuus on jyvitetty eläinlääkintään koskien eläinlääkinnän esihenkilötehtäviä. Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan kustannuspaikalle on siten jyvitetty vain valtion tehtäviin kohdistuva työpanos sekä valtion maksama avustus. Muutos kasvattaa ympäristöterveysvalvonnan henkilöstökuluja, mutta siirto ei vaikuta kuntien maksuosuuksiin, koska molempien kustannuspaikkojen kustannustenjakoperusteet ovat samat (asukasluku). Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan kustannuspaikalla on huomioitu myös uusi määräaikainen valvontaeläinlääkäri virka sekä valtion maksuosuuden kasvu. Muutosten jälkeen kustannuspaikan nettokustannukset pienenevät 35,3 % eli 30 657 euroa.

Rakennusvalvonnan kustannukset pienenevät 13,4 % eli 44 487 euroa. Rakennusvalvonnan lupatuloja on korotettu vuoden 2025 toteuman perusteella noin kolmanneksella (23 750 €). Uuden rakentamislain vaikutus ei kuluvan vuoden tuottojen perusteella ole ollut yhtä negatiivinen kuin oli oletettu. Rakennusvalvonnan ICT-palveluissa on laskua (16,6 %, 16 189 €) huolimatta sisäisten ICT-kulujen kasvusta sekä Louhi-kuntapalvelimen ja Lupapiste-palvelun hinnankorotuksista. Talousarvion laadintahetkellä ei ole ollut tiedossa tulevalle vuodelle uusia lainsäädännöstä johtuvia ohjelmiston muutoksia. Näille on kuitenkin varattu ennakoivasti 15 000 euroa, mikä on kuitenkin vähemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa.

Ympäristönsuojelun kustannukset kasvavat 27,3 % eli 58 174 euroa. Kasvu johtuu pääosin henkilöstökulujen kasvusta (20,0 %, 49 761 €) talousarvioon varatun määräaikaisen viran vuoksi.

Ympäristöterveysvalvonnan kustannukset kasvavat 12,7 % eli 47 056 euroa. Kustannuslisäys johtuu henkilöstökulujen kasvusta (9,8 %, 41 417 €), mihin vaikuttaa valvontaeläinlääkärien jyvitysten muutokset sekä henkilösivukulujen kasvu.

Eläinlääkinnän kustannukset kasvavat 4,9 % eli 57 438 euroa. Kustannusten kasvu johtuu henkilösivukulujen kasvusta (32,1 %, 69 957 €) ja pieneläinpäivystyksen kustannusten kasvusta (55,1 %, 13 500 €). Maakunnallisessa pieneläinpäivystyssopimuksessa on käytössä optiovuosi vuodelle 2026. Pieneläinpäivystyksen järjestämismuutoksia tullaan selvittämään ennen sopimuksen päättymistä.

Ympäristöpalvelujen talousarviossa ei esitetä uusia investointeja.

Talousarvio lähetetään yhteistoimintaan osallistuville kunnille lausunnolle kokouskäsittelyn jälkeen. Talousarviosta annettava mahdollinen lausunto pyydetään toimittamaan ympäristöpalvelujen palvelualuejohtajalle osoitettuna 17.10.2025 mennessä.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on myös hyväksyttävä kolme tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on suunnitelman ensimmäinen vuosi.

Kunnanhallitus vastaa kuntalain 39 §:n mukaan taloudenhoidosta ja valtuuston päätösten valmistelusta. Käytännössä talousarvion ja taloussuunnitelman laadinta tapahtuu kunnanhallituksen antamien laadintaohjeiden ja aikataulun mukaan.

Oheismateriaali:

- Ympäristölautakunnan talousarvioehdotus v. 2026, kuntakohtaiset kustannukset
- Ympäristölautakunnan talousarvioehdotus v. 2026, toimiala yhteensä
- Ympäristölautakunnan talousarvioehdotus v. 2026, Viitasaaren kaupungin osuus
- Ympäristölautakunnan talousarvion tekstiosa vuodelle 2026
- Viitasaaren kaupunginhallitus 18.8.2025 § 195 / Talousarvio ja -suunnitelma 2026-2029 laadintaohje

Lisätiedot: Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja Sari Flyktman, puh. 044 459 7385

Päätösehdotus

Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja:

Ympäristölautakunta tutustuu laadittuun ympäristötoimen talousarvioon vuodelle 2026 sekä talousarvioon liittyvään oheismateriaaliin.

Suunnitelmavuosien 2027 ja 2028 osalta saattaa olla tulossa merkittävä muutos, mikäli Laukaan ympäristövalvonta liittyy Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluihin. Neuvottelut ovat kuitenkin vielä hyvin alkuvaiheessa eikä kustannusvaikutuksista ole vielä tarkkoja laskelmia. Talousarvio sisältää epävarmuutta myös eläinlääkinnän osalta, koska lautakunta ei ole vielä päättänyt 1.1.2026 voimaan astuvan uuden eläinlääkintähuoltolain mukaisesti eläinlääkinnän palveluvalikoimasta ja palvelujen järjestämiseen tarvittavasta resurssista.

Talousarvio ja oheismateriaali toimitetaan jäsenkunnille lausunnolle. Mahdolliset lausunnot on toimitettava ympäristölautakunnan käsittelyyn 17.10.2025 mennessä.

Päätös

Hyväksyttiin.

Merkitään pöytäkirjaan, että Onni Nykänen oli poissa kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 15.58 – 16.04 välisen ajan.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote sopijakunnat, Viitasaaren talous- ja tietohallintojohtaja

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta 28.10.2025 § 66
424/02.00.00/2025

Lausuntonsa talousarvioehdotuksesta ovat määräaikaan mennessä antaneet Kannonkoski, Kyyjärvi, Pihtipudas ja Saarijärvi.

Lausunnot

Kannonkosken kunta on todennut lausuntonaan, ettei heillä ole huomautettavaa talousarvioehdotuksesta.

Kyyjärven kunnan lausunto:

”Ympäristöpalveluiden Kyyjärven kunnan toimintakulujen kasvuun suhtaudumme, varsinkin kunnan nykyisessä taloustilanteessa, negatiivisesti, koska nousu on Kyyjärven kunnan osalta 7,7 % (+11.114,00 €), joka on naapurikuntiin verrattuna suurin korotus heti Saarijärven jälkeen, jossa korotuksia on tulossa 11,6 %. Korotuksien sijaan, talousarvioita tulisi tarkistella säästötoimenpitein siten, että kohtakohteiset korotukset olisivat enintään 2-3 %, mielellään vieläkin alemmat. Tälle vuodelle Kyyjärvelle on arvioitu kustannuksia 144162,00 € ja ensi vuodelle 155276,00 €.”

Pihtiputaan kunnan lausunto:

”Kunnanhallitus lausuu, että kustannusten nousu ympäristötoimen yhteistoiminta-alueella voi maksimissaan olla 3 % verrattuna edellisen vuoden toteutuneisiin kustannuksiin.”

Saarijärven kaupungin lausunto:

”Saarijärven kaupungille esitettävä korotus on hyvin merkittävä, +11,6 % ja +63 031 euroa vuoden 2025 kustannustasoon verrattuna. Kaikissa kustannuskorotuksia sisältävissä erissä, ympäristönsuojelussa, ympäristöterveysvalvonnassa ja eläinlääkinnässä, Saarijärven kaupungille esitettävät prosentuaaliset korotukset ovat keskimääräistä prosentuaalista kustannuskasvua korkeammat.

Saarijärven kaupungille ei ole talousarviovalmistelujen edetessä tullut ennakkotietoa talousarvioehdotuksessa esitetyistä merkittävistä korotuksista, eikä kaupungin talousarviokehityksessä ole varauduttu kuntien yleisestä toimintakulujen kasvuennusteesta poikkeaviin korotuksiin.

Kuntien rahoituksen ja toimintamenojen kehityksen välinen epäsuhta on kunnissa kasvava huolenaihe, ja kehityssuunta korostaa yhä useammassa kunnassa tarvetta jatkuville ja entistä vaikuttavammille sopeuttamistoimenpiteille, jotta talouden tasapaino voidaan turvata myös tulevaisuudessa.

Talouden tasapainon säilyttäminen ja tarvittaessa sopeuttamistoimenpiteiden suunnittelu ja toteutus ovat ohjanneet Saarijärven kaupungin vuoden 2026 (ja suunnitelmavuosien 2027–2028) talousarviovalmisteluja. Pidämme tärkeänä, että sekä Saarijärven kaupungin että kaikkien yhteistoimintakuntien kustannuskehitys pysyy kohtuullisena myös yhteistoimintana toteutettavissa palveluissa, eikä talousarvioehdotuksessa esitetty kustannustason kasvu ja maksujen nousu toteudu esitetyssä laajuudessa.

Saarijärven kaupunki suhtautuu varauksellisesti uusien määräaikaisten valvontaeläinlääkärin ja ympäristösihteerin virkojen perustamiseen ja pyytää päätöksenteossa tarkastelemaan ja huomioimaan kriittisesti koko alueen olosuhdekehityksen, kuten laskusuunnassa olevat tila- ja eläinmäärät sekä vähenevän asukasmäärän.

Esitämme, että talousarviota tarkastellaan uudelleen ja etsitään aktiivisesti keinoja, joilla toimintakulujen nousua ja maksuosuuksien korotuksia voidaan hillitä.”

Vastaus annettuihin lausuntoihin ja päivitetty talousarvioehdotus

Ympäristöpalveluiden kustannusten kasvuun on reagoitu ja Viitasaaren kaupunki yhteistoiminnan vastuukuntana on 6.10.2025 käynnistänyt muutosneuvottelut koskien ympäristöpalvelujen eläinlääkintää.

Neuvotteluiden on määrä päättyä 17.11.2025. Työnantaja tavoittelee neuvotteluissa noin 200 000–300 000 euron säästöä, jolloin talousarvio pienenee edellisvuoteen nähden. Muutosneuvotteluiden taustalla on myös toiminnalliset perusteet.

Talousarvioehdotukseen on korjattu sisäisten vyörytysten osuudet (edellisessä ehdotuksessa arvioidut luvut), korjattu henkilösivukulujen osalta virheellinen laskentakaava sekä puuttuneet lomarahakorvaukset. Talousarvio sisältää edelleen ympäristösihteerin ja valvontaeläinlääkärin määräaikaiset virat vuodelle 2026, koska lakisääteisten tehtävien toteuttamiseksi ne ovat tarpeen. Viroista päätetään kuitenkin myöhemmin erikseen lautakunnassa. Kokonaisuutena korjattujen lukujen jälkeen talousarvio pienenee 0,2 % aiemmin esitetystä, mutta korotus on siis edelleen 7,0 %.

Ympäristöpalveluiden palvelualueella on muutaman vuoden kuluessa tulossa eläköitymisiä, joiden kohdalla resurssitarvetta tullaan tarkastelemaan kriittisesti. Lakisääteiset palvelut on jatkossakin pystyttävä järjestämään, mutta palveluiden tuottamisessa pyritään jatkuvasti löytämään kustannustehokkaampia ratkaisuja.

Oheismateriaali:

- Ympäristölautakunnan päivitetty talousarvioehdotus v. 2026, kuntakohtaiset kustannukset
- Ympäristölautakunnan päivitetty talousarvioehdotus v. 2026, Viitasaaren kaupungin osuus
- Ympäristölautakunnan talousarvion päivitetty tekstiosa vuodelle 2026

Lisätiedot: Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja Sari Flyktman, puh. 044 459 7385

Päätösehdotus

Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja:

Ympäristölautakunta vahvistaa ympäristöpalvelujen talousarvion vuodelle 2026 ja taloussuunnitelman vuosille 2027 - 2028.

- - -

Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja antoi kokouksessa uuden päätösehdotuksen:
Lautakunta vahvistaa ympäristöpalvelujen talousarvion vuodelle 2026 muilta osin kuin eläinlääkinnän sekä eläinsuojelun osalta. Lautakunta käsittelee vielä talousarviota 20.11.2025 pidettävässä kokouksessa, johon kutsutaan myös talous- ja tietohallintojohtaja avaamaan asiaa sisäisten vyörytysten osalta.

Päätös

Lautakunta hyväksyi palvelualuejohtajan kokouksessa antaman päätösehdotuksen. Lisäksi päätettiin, että seuraavat lautakunnan kokoukset pidetään poikkeuksellisesti 20.11.2025 sekä 10.12.2025 alkaen klo 15.00.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote Viitasaaren kaupunginhallitus, talous- ja tietohallintojohtaja, sopijakunnat